

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

II. ÚS 92/2010-25

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 4. marca 2010 predbežne prerokoval sťažnosť spoločnosti Z., s. r. o., B., zastúpenej advokátom JUDr. F. N., B., ktorou namieta porušenie svojho základného práva na súdnu a inú právnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 a 4 Ústavy Slovenskej republiky, čl. 36 ods. 1 Listiny základných práv a slobôd v spojení s § 1 ods. 1 Listiny základných práv a slobôd, práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd a základného práva na vlastníctvo podľa čl. 20 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky uznesením Okresného súdu Trenčín č. k. 23 Er 2912/2004-39 z 13. marca 2009 a uznesením Krajského súdu v Trenčíne č. k. 8 CoE 69/2009-62 z 29. júna 2009 a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť spoločnosti Z., s. r. o., o d m i e t a .

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 21. decembra 2009 doručená sťažnosť spoločnosti Z., s. r. o., B. (ďalej len „sťažovateľ“), ktorou sťažovateľ namietal porušenie svojho základného práva na súdnu a inú právnu ochranu

podľa čl. 46 ods. 1 a 4 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“), čl. 36 ods. 1 Listiny základných práv a slobôd (ďalej len „listina“) v spojení s § 1 ods. 1 listiny, práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) a základného práva na vlastníctvo podľa čl. 20 ods. 1 ústavy uznesením Okresného súdu Trenčín (ďalej len „okresný súd“) č. k. 23 Er 2912/2004-39 z 13. marca 2009 a uznesením Krajského súdu v Trenčíne (ďalej len „krajský súd“) č. k. 8 CoE 69/2009-62 z 29. júna 2009.

Ako vyplynulo zo sťažnosti sťažovateľa a spisu okresného súdu sp. zn. 23 Er 2912/2004, vyžiadaného pre posúdenie možnosti prijatia sťažnosti na ďalšie konanie, JUDr. T. K., správca konkurznej podstaty úpadcu poisťovne P. v konkurze (ďalej aj „správca“) ako oprávnený doručil 18. októbra 2004 JUDr. V. K. – súdnemu exekútorovi (ďalej len „súdny exekútor“), návrh na vykonanie exekúcie pre vymoženie 6 576 Sk s prísl. proti spoločnosti S., a. s., H. (ďalej len „povinný“). Súdny exekútor viedol exekučnú vec pod sp. zn. EX 1265/2004. V návrhu na vykonanie exekúcie oprávnený uviedol, že povinnému bola uložená povinnosť zaplatiť oprávnenému 6 576 Sk platobným výmerom vydaným správcom č. 291/2004 z 29. marca 2004, ktorý nadobudol právoplatnosť a stal sa i vykonateľným, povinný si však svoju povinnosť nesplnil. Ako vyplýva z platobného výmeru č. 291/2004 z 29. marca 2004, ktorý oprávnený k návrhu na vykonanie exekúcie pripojil, v jeho záhlaví je uvedené, že platobný výmer vydáva poisťovňa P. v konkurze, ukladá sa ním povinnosť zaplatiť dlžné poistné za obdobie 06/97 – 10/97 vo výške 6 576 Sk, platobný výmer je podpísaný správcom a je na ňom vyznačená doložka o jeho právoplatnosti (19. apríla 2004) a vykonateľnosť (27. apríla 2004). Okresný súd udelil 8. novembra 2004 súdnemu exekútorovi poverenie na vykonanie exekúcie č. 5309*005874. Proti upovedomeniu o začatí exekúcie súdneho exekútora č. k. EX 1265/2004-6 z 22. novembra 2004 podal povinný námietky, v ktorých poukázal najmä na to, že je podnikateľom hospodáriacim na pôde a zexekvovaním jeho majetku by bolo ohrozené riadne obhospodarovanie poľnohospodárskej pôdy a zachovanie plynulej prevádzky rastlinnej a živočíšnej výroby, a navrhol exekúciu zastaviť. Sťažovateľ doručil súdnemu exekútorovi 25. augusta 2008 podanie označené ako „Vyjadrenie oprávneného k námietkam povinného“ z 3. júla 2008, v ktorom jednak uviedol argumenty, pre ktoré považuje

námietky povinného za nedôvodné, a jednak navrhol v exekučnej veci vykonať zmenu v osobe oprávneného v zmysle § 37 ods. 3 a 4 Exekučného poriadku, a to tak, aby z konania vystúpil pôvodný oprávnený a bol nahradený sťažovateľom. K tomuto podaniu pripojil sťažovateľ zmluvu o postúpení pohľadávok uzatvorenú medzi správcom ako postupcom a sťažovateľom ako postupníkom zo 7. júla 2005, z obsahu ktorej vyplýva, že s predajom súboru pohľadávok úpadcu vyslovil súhlas Krajský súd v Bratislave opatrením sp. zn. 7 K 70/01 z 22. júna 2005 a jej predmetom je postúpenie pohľadávok úpadcu voči platiteľom poistného v celkovej výške istiny spolu s príslušenstvom 1 169 254 201 Sk s presnou špecifikáciou jednotlivých dlžníkov, výškou dlžnej istiny, jej vyčísleným príslušenstvom a aktuálnym stavom vymáhania, ktoré sú špecifikované v prílohe znaleckého posudku, ktorý tvorí prílohu zmluvy.

Okresný súd uznesením č. k. 23 Er 2912/2004-39 z 13. marca 2009 návrh na pripustenie zmeny účastníka konania na strane oprávneného zamietol a exekúciu zastavil. Poukázal na to, že poisťovňa P. v konkurze bola vymazaná 8. augusta 2007 z obchodného registra, pretože Krajský súd v Bratislave uznesením č. k. 7 K 70/01-1404 z 22. februára 2007, ktoré nadobudlo právoplatnosť 5. apríla 2007, zrušil konkurz a tohto úpadcu z dôvodu, že jeho majetok nepostačoval na úhradu výdavkov a odmeny správcu. Keďže zmluva o postúpení pohľadávok, ktorú predložil sťažovateľ, nebola vyhotovená vo forme notárskej zápisnice, podpisy účastníkov na nej neboli úradne overené a podľa § 37 ods. 3 a 4 Exekučného poriadku v znení účinnom do 31. augusta 2005 prechod povinností alebo práva možno preukázať len listinou vydanou alebo overenou oprávneným orgánom, ako aj z dôvodu, že zo sťažovateľom predloženej zmluvy o postúpení pohľadávok a k nej pripojeného jedného listu obsahujúceho špecifikáciu pohľadávok nepovažoval súd za spoľahlivo preukázané, že predmetom postúpenia bola vôbec vymáhaná pohľadávka, vstup sťažovateľa do konania pripustený nebol. Keďže pôvodný oprávnený bol vymazaný z obchodného registra, zanikol bez právneho nástupcu, okresný súd konanie zastavil [podľa § 107 ods. 4 Občianskeho súdneho poriadku (ďalej aj „OSP“), § 57 ods. 2 Exekučného poriadku].

Proti tomuto uzneseniu podal sťažovateľ odvolanie, ktoré doručil okresnému súdu 30. marca 2009. Poukázal na to, že podľa jeho názoru sa na zmenu v osobe oprávneného v jeho prípade nemalo ustanovenie v znení citovanom okresným súdom aplikovať, žiaden

predpis v čase spísania zmluvy o postúpení pohľadávok nevyžadoval jej spísanie formou notárskej zápisnice, navyše predaj bol riadne schválený opatrením konkurzného súdu, ktoré sťažovateľ k odvolaniu i pripojil spolu s dodatkom č. 1 k zmluve o postúpení pohľadávok, dokladom o zaplatení odplaty za postúpené pohľadávky a príslušnou časťou znaleckého posudku, ktorý tvoril prílohu zmluvy o postúpení pohľadávok, ktorá obsahovala i pohľadávku vymáhanú v danom exekučnom konaní. Preto navrhol odvolaciemu súdu napadnuté uznesenie zrušiť a vec vrátiť okresnému súdu na ďalšie konanie a rozhodnutie.

Krajský súd uznesením č. k. 8 CoE 69/2009-62 z 29. júna 2009 prvým výrokom uznesenie okresného súdu v časti týkajúcej sa zastavenia exekúcie potvrdil a druhým výrokom odvolanie sťažovateľa odmietol. Svoje rozhodnutie odôvodnil tým, že platobný výmer č. 291/2004 z 29. marca 2004 je nulitným právnym aktom, pretože bolo vydané správcom, ktorému zo žiadneho ustanovenia právnych predpisov nevyplýva oprávnenie vydávať individuálne správne akty, v dôsledku čoho platobný výmer ako nulitný právny akt nemôže byť exekučným titulom. Správne preto okresný súd exekúciu zastavil, hoci sa tak malo stať z dôvodu, že platobný výmer je nulitným právnym aktom, a preto exekúcia nemala byť ani nariadená. Odvolanie sťažovateľa krajský súd odmietol analogicky podľa § 218 ods. 1 písm. b) OSP, pretože toto odvolanie je bezpredmetné už z uvedených dôvodov – keďže exekúcia nemala byť vôbec vedená, pretože neexistuje vykonateľné rozhodnutie, je bezpredmetné rozhodovať o pripustení zmeny na strane oprávneného z dôvodu postúpenia pohľadávky.

Uznesenie krajského súdu č. k. 8 CoE 69/2009-62 z 29. júna 2009 v spojení s uznesením okresného súdu č. k. 23 Er 2912/2004-39 z 13. marca 2009 nadobudlo právoplatnosť 16. októbra 2009.

Sťažovateľ sťažnosť ústavnému súdu smerujúcu proti uzneseniu krajského súdu č. k. 8 CoE 69/2009-62 z 29. júna 2009 a uzneseniu okresného súdu č. k. 23 Er 2912/2004-39 z 13. marca 2009 odôvodnil v prvom rade tým, že ak krajský súd pri svojom rozhodovaní posudzoval platobný výmer z hľadiska jeho zákonnosti, nemal právomoc tak urobiť (konal nad rámec zákonom zverenej rozhodovacej právomoci), pretože tento platobný výmer patrí preskúmať iba správne súdu. Správny súd zruší správne rozhodnutie i v prípade, ak

rozhodnutie vydal orgán, ktorý na to nebol podľa zákona oprávnený (§ 250j ods. 3 OSP). Nulitným aktom je taký akt, ktorého vady dosahujú tak závažnú mieru, že už nemožno hovoriť o právnom akte. Aj nulitosť právneho aktu však v záujme právnej istoty vyžaduje autoritatívne potvrdenie jeho nulity (§ 250j ods. 3 OSP). Pritom možnosť takéhoto konštatovania prichádza do úvahy iba počas zákonnej prekluzívnej lehoty na preskúmanie zákonnosti správneho rozhodnutia. Inak by došlo (tak ako v prípade sťažovateľa) k porušeniu princípu právnej istoty. Rozhodnutie krajského súdu je však nezákonné i preto, že je založené na nesprávnom právnom posúdení oprávnenia správcu konkurznej podstaty vydávať platobné výmery, keď túto možno vyvodiť z § 14 zákona č. 328/1991 Zb. o konkurze a vyrovnaní v znení neskorších predpisov.

Sťažovateľ vo svojej sťažnosti poukázal na uznesenie Krajského súdu v Bratislave sp. zn. 1 S 11/2007 zo 4. októbra 2007 (správny súd ním zastavil po výmaze poisťovne P. v konkurze z obchodného registra konanie o preskúmanie zákonnosti rozhodnutí poisťovne P. v konkurze, ktorými boli potvrdené platobné výmery č. 848/2002 z 21. októbra 2002 a č. 847/2002 z 21. októbra 2002), v ktorom bolo konštatované, že odvolacím orgánom rozhodujúcim o odvolaniach proti platobným výmerom bol v tomto prípade správca konkurznej podstaty, na ktorého prešlo oprávnenie nakladať s majetkom patriacim do konkurznej podstaty. Sťažovateľ poukázal aj na odôvodnenie uznesenia ústavného súdu č. k. I. ÚS 415/08-19 z 10. decembra 2008, v ktorom bolo v súvislosti s údajnou neexistenciou oprávnenia správcu konkurznej podstaty zdravotnej poisťovne vydávať platobné výmery ako exekučné tituly uvedené, že absenciu takéhoto oprávnenia prináležalo skúmať jedine na základe opravného prostriedku smerujúceho voči tomuto rozhodnutiu príslušným odvolacím orgánom, a nie okresnému súdu v posudzovanom exekučnom konaní. Pre úplnosť sťažovateľ uviedol, že z tohto rozhodnutia vychádzal aj rovnaký krajský súd v rozhodnutí v inej veci, a to č. k. 5 CoE 34/2009-79 z 26. mája 2009.

K porušeniu práva na súdnu ochranu a spravodlivý proces došlo navyše i preto, že rozhodnutia okresného a ani krajského súdu nie sú náležite odôvodnené, sú arbitrárne a ústavne neudržateľné. Sťažovateľ poukázal ďalej na to, že na prevod práva z exekučného titulu bolo potrebné aplikovať § 37 ods. 3 a 4 Exekučného poriadku v znení účinnom do 31. augusta 2005 a § 37 ods. 4 a 5 Exekučného poriadku v znení účinnom do 30. novembra 2006, čo znamená, že so sťažovateľom ako s oprávneným v exekučnej

veci malo byť konané priamo zo zákona, súd rozhoduje podľa § 37 ods. 3 Exekučného poriadku len v exekučných konaniach začatých po 1. septembri 2005. Navyše, ak krajský súd potvrdil uznesenie okresného súdu z úplne iných dôvodov, než pre ktoré exekúciu zastavil okresný súd, bolo tým sťažovateľovi odňaté právo namietať správnosť tohto novo zaujatého právneho názoru, sťažovateľ nemal možnosť k tejto otázke akokoľvek sa v konaní vyjadriť.

Vo vzťahu k tvrdenému porušeniu základného práva na vlastníctvo sťažovateľ uviedol, že riadne nadobudnuté pohľadávky poisťovne P. v konkurze v konkurznom konaní predstavovali jeho majetok a rozhodnutiami okresného i krajského súdu bolo toto jeho právo popreté.

Sťažovateľ žiadal vydať tento nález:

„1. Uznesením Krajského súdu v Trenčíne sp. zn. 8 CoE/69/2009-62 zo dňa 29. 06. 2009 v spojení s Uznesením Okresného súdu Trenčín sp.zn. 23 Er/2912/2004-39 zo dňa 13. 03. 2009 došlo k porušeniu práva Sťažovateľa na súdnu a inú ochranu, k porušeniu práva Sťažovateľa na spravodlivý súdny proces, ako aj k porušeniu vlastníckeho práva Sťažovateľa garantovaných čl. 20 ods.1, čl. 46 ods.1 a ods.4 Ústavy SR, ust. § 1 ods.1, ust. čl.36 ods.1 Listiny základných práv a slobôd a ust. čl. 6 ods.1 Európskeho dohovoru o ľudských právach.

2. Uznesenie Krajského súdu v Trenčíne sp. zn. 8 CoE/69/2009-62 zo dňa 29. 06. 2009 v spojení s Uznesením Okresného súdu Trenčín sp.zn. 23 Er/2912/2004-39 zo dňa 13. 03. 2009 sa zrušuje a vec sa vracia na ďalšie konanie.

3. Ústavný súd SR priznáva Sťažovateľovi náhradu trov konania titulom trov právneho zastupovania Sťažovateľa v zmysle § 31a Zákona o Ústavnom súde. Krajský súd v Trenčíne a Okresný súd Trenčín sú povinní spoločne a nerozdielne zaplatiť trovy právneho zastúpenia Sťažovateľa.“

II.

Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd,

alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Ústavný súd podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) každý návrh predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti sťažovateľa, ak tento zákon neustanovuje inak.

Pri predbežnom prerokovaní každého návrhu ústavný súd skúma, či dôvody uvedené v § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde nebránia jeho prijatiu na ďalšie konanie. Podľa tohto ustanovenia návrhy vo veciach, na prerokovanie ktorých nemá ústavný súd právomoc, návrhy, ktoré nemajú náležitosti predpísané zákonom, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený.

Z čl. 127 ods. 1 ústavy vyplýva, že ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach týkajúcich sa porušenia základných práv a slobôd vtedy, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd. Namietané porušenie niektorého zo základných práv alebo slobôd teda nezakladá automaticky aj právomoc ústavného súdu na konanie o nich. Pokiaľ ústavný súd pri predbežnom prerokovaní sťažnosti zistí, že ochrany toho základného práva alebo slobody, porušenie ktorých sťažovateľ namieta, sa sťažovateľ môže domôcť využitím jemu dostupných a aj účinných právnych prostriedkov nápravy pred iným súdom, musí takúto sťažnosť odmietnuť z dôvodu nedostatku svojej právomoci na jej prerokovanie (napr. I. ÚS 103/02).

Ako vyplýva z obsahu i petitu sťažnosti, sťažovateľ sa svojou sťažnosťou domáha vyslovenia porušenia svojho základného práva na súdnu a inú právnu ochranu podľa čl. 36 ods. 1 listiny v spojení s § 1 ods. 1 listiny, čl. 46 ods. 1 a 4 ústavy, práva na spravodlivý

súdny proces podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru a základného práva vlastníť majetok podľa čl. 20 ods. 1 ústavy, a to jednak uznesením okresného súdu č. k. 23 Er 2912/2004-39 z 13. marca 2009 a jednak uznesením krajského súdu č. k. 8 CoE 69/2009-62 z 29. júna 2009.

Ústavný súd sa najprv zaoberal tou časťou sťažnosti, ktorá smerovala proti uzneseniu okresného súdu č. k. 23 Er 2912/2004-39 z 13. marca 2009. V súlade s princípom subsidiarity svojej právomoci skúmal, či sú splnené podmienky konania pred ním o tejto časti sťažnosti sťažovateľa, a dospel k záveru, že vzhľadom na princíp subsidiarity vyplývajúci z čl. 127 ústavy je vylúčená právomoc ústavného súdu meritórne konať a rozhodovať o sťažovateľom uplatnených námietkach porušenia jeho základných práv týmto rozhodnutím okresného súdu, pretože preskúmavanie jeho postupu zveruje Občiansky súdny poriadok v tomto prípade odvolaciemu súdu. Odvolací súd vo veci o podanom odvolaní sťažovateľa rozhodol uznesením č. k. 8 CoE 69/2009-62 z 29. júna 2009. Krajský súd ako súd odvolací bol súdom, ktorému patrí právomoc posúdiť, či odvolanie žalovaného bolo dôvodné, a rozhodnúť o ňom.

Odlišná je situácia, pokiaľ ide o tú časť sťažnosti, ktorá sa týka uznesenia krajského súdu č. k. 8 CoE 69/2009-62 z 29. júna 2009. Túto časť sťažnosti považuje ústavný súd za neprípustnú.

Podľa § 53 ods. 1 zákona o ústavnom súde sťažnosť nie je prípustná, ak sťažovateľ nevyčerpal opravné prostriedky alebo iné právne prostriedky, ktoré mu zákon na ochranu jeho základných práv alebo slobôd účinne poskytuje a na ktorých použitie je sťažovateľ oprávnený podľa osobitných predpisov.

Podľa § 53 ods. 2 zákona o ústavnom súde ústavný súd neodmietne prijatie sťažnosti, aj keď sa nesplnila podmienka podľa odseku 1, ak sťažovateľ preukáže, že túto podmienku nesplnil z dôvodov hodných osobitného zreteľa.

Podľa § 237 písm. f) OSP dovolanie je prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu, ak účastníkovi konania sa postupom súdu odňala možnosť konať pred súdom.

Z listinných dôkazov, ktoré mal ústavný súd k dispozícii, je zrejmé, že krajský súd, hoci okresný súd pôvodne vydal poverenie na vykonanie exekúcie, v ďalšom dospel k názoru, že exekúciu nie je možné vykonať pre absenciu jednej zo základných podmienok tohto konania, ktorou je existencia exekučného titulu. Dospel totiž k záveru, že platobný výmer prezentovaný sťažovateľom ako exekučný titul je v skutočnosti nulitným aktom, ktorý za exekučný titul považovať nemožno. V konečnom dôsledku to z pohľadu sťažovateľa znamená, že všeobecné súdy odmietli poskytnúť ochranu jeho základnému právu na súdnu ochranu v rámci exekučného konania.

Možno konštatovať, že z hľadiska argumentácie sťažovateľa postupoval krajský súd tak, že sťažovateľovi odňal možnosť konať pred exekučným súdom. Pri takto formulovanej námietke mal sťažovateľ právo podať proti uzneseniu krajského súdu dovolanie, čo však neurobil. Preto obстоjí záver, že sťažovateľ nevyčerpal mimoriadny opravný prostriedok, ktorý mu zákon na ochranu jeho základných práv účinne poskytol a na ktorého použitie bol sťažovateľ oprávnený v zmysle Občianskeho súdneho poriadku. Zakladá to neprípustnosť sťažnosti.

Sťažovateľ ani len netvrdil (tým menej preukazoval), že dovolanie nepodal z dôvodov hodných osobitného zreteľa. Preto zo strany ústavného súdu vôbec neprichádzal do úvahy prípadný postup podľa § 53 ods. 2 zákona o ústavnom súde.

Vzhľadom na všetky uvedené skutočnosti rozhodol ústavný súd tak, ako to vyplýva z výroku tohto uznesenia.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 4. marca 2010